

Oratio de hyrapante

Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου
Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λεχθεὶς ἐν Ἀντιοχείᾳ, περιέχων ἐν τῷ
τέλει ἠθικὸν πάνυ ὠφέλιμον. Πάτερ εὐλόγησον.

Φαιδρὸν ἡμῖν τήμερον τὸ θέατρον καὶ λαμπρότερος τοῦ συνήθους ὁ σύλλογος· τί ποτε ἄρα τὸ αἶτιον; ὅταν τὰς εὐαγγελικὰς ἐρμηνεύωμεν ῥήσεις, μεστὴ γίνεται ἡ ἐκκλησία τῷ πλήθει τῶν ἀκροατῶν· καὶ γάρ, ἀγαπητοί, ὅταν παρθένος εὐαγγελίζεται, τότε τῆς οἰκουμένης σωτηρία γίνεται. Ἄλλ' ἐπειδὴ τινες ἐθρύλησαν περὶ τοῦ ἀρτίως ἀναγνωσθέντος, ὅτι διατί τὸ μὴ συντεῖνον εἰς τὴν παροῦσαν πανήγυριν νῦν προσεφωνήσαμεν, παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην τοῖς θεοσίμασι τῆς ἱερωσύνης ἄγεσθαι, καὶ μηδὲν ἀμφιβάλλειν τῶν παρὰ τῶν πατέρων θεσπιζομένων. Ἐπεὶ δὲ τὰ πρόβατα τοῖς ποιμέσιν ἀνθίστανται, δίκαιόν ἐστιν ἡμᾶς παραστῆσαι τὸν χρόνον, ὅτε Συμεῶν τὸν Κύριον ὑπεδέξατο.

Ἄλλὰ προσέχετε μοι μετὰ πάσης ἀκριβείας· βούλομαι γὰρ σαφεστέραν τὴν διδασκαλίαν ποιῆσαι, ἵνα εὐσύνοπτα ἦ τοῖς ἀκροαταῖς τὰ λεγόμενα. Ἡ οὖν μακαρία παρθένος ἡ θεοστόκος Μαρία τῷ δεκεμβρίῳ μηνὶ τέτοκε τὸν Κύριον, καθὼς ἀπεπέισαμεν ἐν Ἀντιοχείᾳ πάντα τοὺς ἀντιλέγοντας ὅτε τὴν τοῦ Προδρόμου σύλληψιν καὶ τὴν τοῦ Ζαχαρίου σιωπὴν ὑμῖν ἐξηγούμεθα, καθὼς μέμνηται οἱ φιλόπονοι τῶν γραφῶν, ὅτε καὶ παλαιὰς μαρτυρίας εἰς μέσον ἠγάγομεν συμφωνούσας τοῖς εὐαγγελικοῖς ῥήμασι. Ἀρίθμησον τοίνυν ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως μέχρι τοῦ νῦν, πόσαι ἡμέραι τυγχάνουσι· τουτέστιν ἀπὸ εἰκάδος πεμπτῆς 58 τοῦ δεκεμβρίου μηνὸς μεχρὶ τῆς δεῦρο· τοῦ δεκεμβρίου ἀναπλήρωσον ἡμέρας ἑπτὰ, συμμετρῶν καὶ αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὅτε ἡ παρθένος τέτοκε, καὶ τριάκοντα καὶ μίαν τοῦ Ἰαννουαρίου, καὶ δύο τούτου τοῦ ἐνεστῶτος μηνός, καὶ γίνονται ἡμέραι τεσσαράκοντα.

Ἐπεὶ οὖν ἦλθεν ὁ Κύριος σαρκωθείς ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, ἐσπούδασεν ἐν τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ ἀναδέξασθαι τὸν νόμον, ἵνα πλήρωμα δῶ αὐτὸν καὶ οὕτως τῆς χάριτος ἄρξῃται διδόναι τὰς δωρεάς. Καὶ γὰρ τοῦτο ἀληθῶς τῆς πανσόφου ἐστὶν οἰκονομίας τοῦ Κυρίου, ἀναδέξασθαι τὰ τοῦ νόμου κελεύσματα ἐν τῇ οἰκείᾳ σαρκί, ἵνα δείξῃ τὸν νόμον τύπον καὶ σκιὰν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς χάριτος. Καὶ ὅτι ἅπαντα προφητικῶς ὁ νόμος ἐκήρυττεν, ἄκουσον τοῦ Παύλου λέγοντος· "ὁ νόμος πνευματικός ἐστι", καὶ πάλιν· "ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν". Ἐπεὶ οὖν ὁ Χριστὸς, καθὼς προεῖρηται, πάντα τὰ τοῦ νόμου ἐσπούδαζε ποιῆσαι, ἵνα δῶ τέλος τῷ νόμῳ καὶ ἄρξῃται τῆς χάριτος διδόναι τὰς δωρεάς, δείξας τε τὸν νόμον τύπον καὶ σκιὰν εἶναι αὐτὸν τῶν ἀληθινῶν πραγμάτων τῆς χάριτος, ἀκούσωμεν αὐτοῦ τοῦ νόμου βοῶντος· "Ἐλάλησε γὰρ Κύριος" φησι, "τῷ Μωσεῖ λέγων· γυνή τις ἐὰν σπερματισθῇ κοίτην σπέρματος καὶ τέκη υἱόν, ἀκάθαρτος ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ περιτεμεῖ τὸ παιδίον τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ, καὶ καθίσεται ἐν αἵματι καὶ καθαρῶ αὐτῆς τριάκοντα καὶ τρεῖς ἡμέρας", Ἡ οὖν ἡμέρα ἐν ἧ ἕξεισι περιτμηθῆναι τὸ βρέφος μία ἐστὶ τῶν τριάκοντα τριῶν ἡμερῶν. Ἀρίθμησον οὖν ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἀκαθαρσίας, καὶ τριάκοντα τρεῖς τῆς καθάρσεως, καὶ γίνονται τεσσαράκοντα ἡμέραι· ἰδοὺ οὖν μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ εἰκάδος πέμπτης τοῦ δεκεμβρίου μηνὸς τεσσαράκοντα ἡμέραι εἰσίν. Ἐπεὶ οὖν ἀπεπέισαμεν τὴν ὑμετέραν ἀγάπην περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν καὶ τῆς τοῦ νόμου φύσεως, ἐλευσώμεθα εἰς τὸν Συμεῶν τὸν ἐπὶ γῆς βαδίζοντα καὶ μετὰ ἀγγέλων χορεύοντα. Ἐὰν δὲ ἀκμῆν

ἀμφιβάλλης ὅτι οὐ πάντως κατὰ τὸν νόμον ἡ παρθένος ἐποίησεν, ἄκουσον τί φησιν ὁ εὐαγγελιστής· "Ὅτε ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον τὸ 60 παιδίον εἰς Ἱεροσόλυμα παραστήσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται". Ἴδε οὖν αὐτὸς πείθει ἡμᾶς ὁ εὐαγγελιστής· ἐτέλεσε τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας κατὰ τὸν νόμον Μωσέως. Καὶ τότε "ἀνήγαγον τὸ παιδίον εἰς Ἱεροσόλυμα παραστήσαι τῷ Κυρίῳ", τουτέστι τῷ πατρί, τὸν μηδέπω χωρισθέντα τοῦ πατρός· "ἀνήγαγον παραστήσαι τῷ Κυρίῳ" τὸν Κύριον πάντων τῶν αἰώνων· "ἀνήγαγον παραστήσαι" τὸν σύνθρονον τοῦ πατρός, ᾧ τὰ Χερουβὶμ παρίστανται μετὰ φόβου· "ἀνήγαγόν" φησιν ὁ εὐαγγελιστής "παραστήσαι τῷ Κυρίῳ καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται". Διατί δὲ ἄρα τὸ τοῦ νόμου ἐποιεῖ ὁ Κύριος ἐλθὼν; ἵνα παραγάγῃ τὸν νόμον, ἴδιον γὰρ τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας καὶ προγνώσεως τοῦτο. Ἀπέκλειε γὰρ διὰ τε τῶν γραμμάτων, διὰ τε τῶν λόγων, τὰς αὐτῶν κακονοίας, λέγων "Οὐκ ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἀλλὰ πληρῶσαι τοῦτον". Οὐδὲ γὰρ ὠκνησαν οἱ Ἰουδαῖοι κατηγορίας ἐφευρίσκειν κατὰ τοῦ Κυρίου, διὸ καὶ τὰ τοῦ νόμου ἐντάλματα ποιῶν, καὶ οὕτως ὑπ' αὐτῶν ἠτιμάζετο. Εἰ δὲ τὰ τοῦ νόμου μὴ ἐποίει, τίς ἄρα ἐπέκλειεν αὐτῶν τὰ ἀναίσχυντα στόματα τοιαῦτα μελλόντων λέγειν, ὅτι ἐξ ἀτονίας τινὸς μὴ ἰσχύων τὰ τοῦ νόμου ποιεῖν κελεύσματα, ἄλλον τινὰ ἐφευρίσκει ἐλαφρὸν νόμον κηρύττειν, μὴ ἰσχύων αὐτὸς τὰ τοῦ νόμου ποιεῖν ἢ πράττειν; Ὅμως μέντοι οὐκ ἐξακολουθεῖ τοῖς λόγοις αὐτῶν, ἐπειδὴ πολλὰ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς οἰκονομίας ἡμῶν ἔνεκεν ἐποιεῖ μυστήρια· ὅμως ἔσπευδε κάκεινων τὴν σωτηρίαν ἐπισπάσασθαι καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐκπληρῶσαι τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον. Τὸ γὰρ πράττειν αὐτὸν τὰ τοῦ νόμου οὐδὲν ἕτερον ἐστίν ἢ ἵνα πλήρωμα δῶ τῷ νόμῳ, τῆς δὲ χάριτος ἄρξηται διδόναι τὰς δωρεάς. †Οὐ μὴν δὲ τοῦτο μόνον† τύπον καὶ σκιὰν εἶναι τῶν ἀληθινῶν πραγμάτων τῆς χάριτος. Καὶ ἀνέλαβεν ὁ θεὸς λόγος ἐν τῇ οἰκείᾳ σαρκὶ 62 τὰ τοῦ νόμου καὶ κλείσας νόμον ἠνοιξε διὰ τῆς οἰκείας εὐσπλαγχνίας τὰ τῆς δωρεᾶς χαρίσματα. Τοῖνυν θαυμάσωμεν τοῦ Παύλου βοῶντος· "Ὡ βᾶθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ, ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ". Καὶ ὁ Χριστὸς βοᾷ· "Οὐκ ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας, ἀλλὰ πληρῶσαι". Ἀληθῶς γὰρ ἦλθεν ὁ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός υἱὸς ἀναδέξασθαι ἐν τῇ οἰκείᾳ σαρκὶ τὰ τοῦ νόμου, οὐκ ἄνωθὲν ποθεν κατενέγκας τὴν σάρκα, ἀλλ' εἰσελθὼν ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς παρθένου καὶ σαρκωθεὶς ἐξ αὐτῆς· οὐ προϋπάρξαντος βρέφους, ἀλλὰ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς τότε ἐκ τῶν τῆς παρθένου μελῶν σαρκωθεὶς ἄνευ σπορᾶς. Ἡ δὲ παναγία παρθένος ἐκ πνεύματος ἁγίου συλλαβοῦσα τοῦτον, ὃν τὰ σύμπαντα χωρῆσαι οὐκ ἠδύνατο, ἔτεκεν αὐτὸν σαρκωθέντα. Ὡς τοῦ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ μυστηρίου τὸ θαῦμα· τίς ἀκούσας οὐκ ἐκπλάγεται; τίς ἐννοήσας οὐ θαυμάσειεν; ὅτι ὃν τὰ σύμπαντα οὐκ ἐχώρησε μήτρα παρθενικὴ ἐχώρησεν. Ἐπεὶ οὖν ἔχει ὁ νόμος ἀμνὸν ἐνιαύσιον συνεισφέρειν τὴν τικτοῦσαν εἰς ὀλοκαύτωσιν, καὶ δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν, τὸν μὲν ἀμνὸν οὐ συνεισήγαγε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν κατὰ χεῖρας. Ὅντως γὰρ καὶ ὁ νόμος λέγει· "Ἐὰν δὲ μὴ εὐπορή ἡ χεὶρ αὐτῶν, συνοίσουσι δύο τρυγόνας ἢ τοὺς δύο νεοσσοὺς τῶν περιστερῶν".

Εἶδες ποῦ θεὸς ἐνώκησεν ὁ μόνος πλούσιος; ὄρας εἰς ποίαν πενίαν καὶ πτωχείαν κατῆλθε; καὶ τοιαύτην πενίαν ὥστε μὴδὲ ἐὼς ἀμνοῦ εὐπορεῖν τὴν παρθένον; γνῶθι οὖν ποῦ θεὸς ἐνοικεῖ, οὐκ εἰς πολὺπλουτον γυναικα χρήμασι βεβυθισμένην, ἀλλ' εἰς πλοῦτον ἐναρέτου ψυχῆς. Οἱ γονεῖς δὲ οἱ καθ' ἡμᾶς, ἡνίκα ἂν μέλλωσι τοὺς ἰδίους παῖδας γυναικὶ συζευξάει, ἐρευνῶσι ποῦ τίς κόρη ἐστὶ πλουσία ἔχουσα χρημάτων ὄγχους, εἶτα εἰ ἔστιν εὐποτος 64 καὶ περικαλλῆς, καὶ οὐκ ἐξερευνῶσιν εἰ ἔστι σῶφρων ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἀλλὰ πλοῦτον τὸν ἀεὶ

ἀναπτεροῦντα τὰς ψυχὰς τῶν νέων, καὶ τὴν εὐοψίαν τὴν εὐόλισθον, ἣτις μετὰ μικρὸν θρήνους τῷ ἀνδρὶ προξενεῖ. Μιμησώμεθα οὖν τὸν Κύριον καὶ δεσπότην τὸν δι' ἡμᾶς πτωχέυσαντα, καὶ πάντα ποιήσαντα εἰς τύπον καὶ σωτηρίαν ἡμῶν. Ἡ οὖν μακαρία Μαρία ἢ θεοτόκος ὑπὲρ πάσαν φύσιν ἀνθρωπίνην τὴν σωφροσύνην ἐφύλαξε, καὶ διὰ τοῦτο τὸν Κύριον ἐν γαστρὶ συνέλαβεν. Εἰ δὲ ἦν που τίς ἄλλη παρθένος ὑπὲρ ταύτην τὴν παρθένον τῇ σωφροσύνῃ κεκοσμημένη, πάντως ἂν αὐτὴν παραγαγὼν ὁ Κύριος εἰς αὐτὴν ἐνώκει. Ἐπειδὴ οὖν αὐτὸς ἦν ὁ ἀμνὸς ὁ θυόμενος ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ὁ ἀμνὸς ὁ ἄμωμος καθὼς καὶ Ἰωάννης ἀμνὸν αὐτὸν ἐκελάδει, οὐ χρεῖα ἦν ἀμνοῦ ἑτέρου. Ἀληθῆ γὰρ τὰ Παύλου ῥήματα· "ἀδύνατον γάρ", φησιν, "αἷμα τράγων καὶ ταύρων ἀφελεῖν ἁμαρτίας". Περὶ δὲ τῆς τοῦ ἀμνοῦ σφαγῆς οὕτως βοᾷ ὁ συγκορυφαῖος τοῦ Παύλου Πέτρος λέγων· "Οὗ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἰάθημεν". Ἐπεὶ οὖν αὐτὸς ἦν ἀμνὸς ὃν διὰ τῶν γραμμάτων προετύπου ὁ νόμος, τίς χρεῖα ἀμνοῦ ἑτέρου αὐτοῦ τοῦ ἀληθινοῦ εὐρισκομένου. Τίνα οὖν δέοι λαβεῖν τὰς δύο † διαθήκας †; τὴν μὲν γὰρ μίαν προστάττει ὁ νόμος εἰς ὀλοκαύτωσιν προσφέρεσθαι, τὴν δὲ ἑτέραν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Εἰ δὲ βούλεσθε, μετενέγκωμεν αὐτὸ εἰς τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον. Ἀληθῶς γὰρ ἐσταυρώθη ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἐν τῇ οἰκείᾳ σαρκὶ τὰς διατρήσεις λαμβάνων τῶν ἡλίων καὶ θυόμενος, κατὰ δὲ τὴν θεότητα τὴν ἄφεισιν τῶν πταισμάτων τοῖς πᾶσι χαριζόμενος. Εἰ δὲ τις ἀμφιβάλῃ ὅτι εἶπον· Ὁ θεὸς ἐσταύρωται ἐν σαρκὶ, ἐγὼ οἶδα τὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸν ἥλιον σκοτίσαντα, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐγείραντα ἐκ 66 τῶν μνημάτων, καὶ αὐτοῦ νεκρουμένου τὸ καταπέτασμα σχιζόμενον καὶ τὴν πλευρὰν νυττομένου, καὶ τὴν κεφαλὴν κλίναντος, τὸν θάνατον ἀπολλύμενον, τὰς διατρήσεις τῶν ἡλίων λαβόντα, καὶ τὸν ἑκατόνταρχον βοῶντα· "Ἀληθῶς υἱὸς θεοῦ ἐστὶν οὗτος". Ποῦ εἰσὶν οἱ αἰρετικοὶ οἱ λέγοντες ὅτι οὐκ ἐσταυρώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ ἄπιστος πιστεύει, καὶ οἱ δοκοῦντες πιστεύειν ἀπιστοῦσι τὴν περὶ αὐτῶν οἰκονομίαν, μᾶλλον δὲ τὴν ὑπὲρ ὅλου τοῦ κόσμου γενομένην ἀθετοῦσιν. Ἐλευσώμεθα δὴ πρὸς τὸν Συμεῶν τὸν τοσοῦτω πόθῳ κρατούμενον εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἀγάπην, οὗ θεωρήσασα τὸ θερμὸν τῆς πίστεως ἢ τοῦ πνεύματος χάρις διεβεβαίωσατο αὐτὸν "μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἰδεῖν τὸν Χριστὸν Κυρίου". Καὶ γὰρ δοκεῖ μοι θεωρεῖν αὐτὸν καθεζόμενον ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀναμένοντα τὸν Κύριον Ἰησοῦν τὸν αὐτῷ προσδοκώμενον. Καὶ †ἀναβαίνοντα† εἰς Ἱεροσόλυμα τῆς τε παναγίας παρθένου καὶ τοῦ ταύτης υἱοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν, νυχθεὶς ὁ Συμεῶν ὑπὸ τῆς τοῦ πνεύματος χάριτος ὅτι ὄντινα ζητεῖ ἐν τῷ ἱερῷ ἐστίν, ἀναστὰς ἔτρεχεν ἐπὶ τὸ ἱερόν. Καὶ ὄρα μοι αὐτόν, ἀγαπητέ, τὰς χεῖρας προπέμποντα καὶ ὅλον ἑαυτὸν ἐκδιδόντα πρὸς δρόμον. Ἦν γὰρ ἰδεῖν γέροντα ἀγωνιῶντα καὶ τοὺς πόδας καταναγκαζομένους τοῦ τρέχειν καὶ μὴ δυναμένους κατακολουθεῖν τῇ προθυμίᾳ τῆς ψυχῆς· καὶ ἐπληροῦτο ἐν αὐτῷ τὸ λόγιον τὸ φάσκον· "Ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου", "Καὶ ἦλθε", φησὶν, "ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ τοὺς γονεῖς εἰσαγαγεῖν τὸ παιδίον εἰς τὸ ἱερόν τοῦ ποιῆσαι †αὐτοῖς† κατὰ τὸ εἰθίσιμον τῷ νόμῳ, καὶ αὐτὸς" δραμῶν ἐπεσπάσατο αὐτόν, πρὸς ἑαυτὸν δὲ "δεξάμενος εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ" ἀνεφώνησε λέγων "Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ". Πορεύομαι γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν τοῖς εἰς τὸν ἄδην εὐαγγελισασθαι ὅτι ἐτέχθη ὁ τὸν θάνατον λύων.

Καὶ πῶς ἐτόλμησας, ὦ Συμεῶν, θεὸν βαστάσαι, ὃν τὰ Χερουβὶμ τρέμει; εἰκότως 68 φησὶ· "Διὰ τοῦτο ἐνηνθρώπησεν, οὐχ ἵνα μόνον ὑπ' ἐμοῦ βασταχθῆ, ἀλλ' ἵνα καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ σταυρωθῆ. Πορεύομαι δὲ δεῖξαι τοῖς ἐν ἄδῃ τὰς ἐμὰς ἀγκάλας μαρτυρούσας τοῖς ἐμοῖς λόγοις διὰ τῶν πραγμάτων καὶ ἀσφαλῆ τὰ εὐαγγέλια βεβαιῶν. Οὐκ ἔτι δειλιῶ τὸν θάνατον, νῦν γὰρ μετὰ χαρᾶς πορεύομαι, ἐμοῖς

ὄφθαλμοῖς θεωρῶν τὴν ἀνάστασιν· ἐκεῖ γὰρ περιμένω αὐτὸν ἔρχεσθαι κάκειθεν ἐγείρας με μετὰ πάντων ἀτελεύτητον ζωὴν χαρίσεται". Καὶ βλέπε τὴν τούτου μεγαλοφροσύνην προαναφωνοῦντα τὰ τοῦ Παύλου λόγια· ἐκεῖνος γὰρ φησιν· "ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρωθεν ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ". Τουτέστιν ἐπάρας τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ, ὃ ἐστὶ νόμος· φραγμὸς γὰρ τῶν Ἰουδαίων ὁ νόμος λέγεται διὰ τὸ μὴ συγχωρεῖν τὸν Ἰουδαῖον εὐρίσκεισθαι μετὰ ἔθνικου. Ἐπειδὴ οὖν ἔλθων ὁ Κύριος ἦρεν αὐτὸν καταλύσας τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ καὶ ἐποίησε τὰ ἀμφοτέρωθεν ἐν, τὰ τε τῶν Ἰουδαίων γένη καὶ τὰ τῶν ἐθνῶν πλήθη εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, καὶ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χάριν τοῖς πᾶσι ἔδωρήσατο. Διὰ τοῦτο φησὶ καὶ ὁ Συμεὼν "Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ". "Ὡς πολὺ φρονήσει συμπεπλεγμένη, ὡς γῆρας βίω ἀκηλιδότῳ λαμπρυνόμενον· ὡς προφήτης ἄριστος, δοχεῖον τοῦ ἁγίου πνεύματος γεγωνός. Τοῦτον μιμήσασθε, ὅσοι τῷ βίῳ προέβητε· οὗτος γὰρ τὸν Κύριον ὑπεδέξατο· οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ ἡμᾶς θρόνους εἶναι τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐὰν τούτου τὸν βίον μιμησώμεθα. Καὶ πῶς ἄρα γένοιτ' ἂν τοῦτο, ἐν μέθαις καὶ ἐν θεάτροις καὶ κύβοις διημερευόντων ἡμῶν, ἐν ᾧ "τῆς ἀσωτίας ἢ ἀνάχυσιν" γίνεται. Ὁ Συμεὼν ταῦτα οὐκ ἔπραττεν, 70 ἀλλὰ τούναντίον. Σὺ μὲν γὰρ τρέχεις ἐν μέθαις καὶ κύβοις, αὐτὸς δὲ ἐν τῷ ἱερῷ· σὺ τὰ θεάτρα περισκοπεῖς, οὗτος δὲ εἰς θεωρίας πνευματικὰς ἐσχόλαζε· σὺ πρὸς ἐπιθυμίαν αἰσχρὰν τὸν νοῦν αἰχμαλωτίζεις, οὗτος δὲ ὡς γενναῖος ἀθλητῆς πρὸς τὰ τοιαῦτα ἀντεπάλαιε. Μὴ αἰσχύνου ἐλεγχόμενος ἀλλὰ μάλλον κατανύγηθι ἀκούων. Εἰ γὰρ βούλει τὸ γραμματεῖον τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν λαβὼν οὕτως ἐντεῦθεν ἐξελεθῆναι, μὴ προβάλλου μοι ὄκνον, ἀλλὰ δὸς θερμῇ τῇ ψυχῇ σεαυτὸν στενάξας πικρῶς ἐφ' οἷς ἔπραξας, καὶ καθομολογήσας τῷ δεσπότη μὴκέτι τοῖς αὐτοῖς εὐρίσκεισθαι. Ἐκτοτε ἀσφαλῶς ἔχε, ὅτι καὶ σὺ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τὴν δωρεὰν ἔλαβες, καὶ μηδέπω ἀπογνῶς σεαυτὸν. Οὐ χαλεπὸν ἢ ἁμαρτία ὡς χαλεπὸν ἢ ἀπόγνωσις. Ἀλλὰ πλειστάκις, φησί, πταίσας μετενόησα, καὶ πάλιν τοῖς αὐτοῖς περιέπεσα, καὶ τί ποιῆσαι οὐκ οἶδα· καὶ τοῦτο λογίζομαι, ὅτι ἀπέστραπται μοι ὁ θεός. Ἄκουσον, ἀγαπητέ, περὶ τούτου. οὐδαμόθεν ἄλλοθεν τοῦτο γίνεται ἢ ἐκ τοῦ μὴ τῆς γραφῆς σε ἀκουεῖν μηδὲ σχολάζειν σε τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ λεγούσῃ· "θεὸς κακῶν ἀπείραστος· ἕκαστος γὰρ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος". Μικρὸν γὰρ ἄρτι κλαυθυρίζων, καὶ μετὰ τὸ ἐξιέναι σε τῆς ἐκκλησίας μὴκέτι μνημονεύων τῶν παραινέσεων ὧν ἀκήκοας, ἀλλὰ πρὸς μετεωρισμοὺς σεαυτὸν ἐκδούς, πῶς οὐχὶ ἄρα παραπτώματι περιπέσης, εἶπέ μοι; Ἀλλὰ κάτεχέ μου τοὺς λόγους, καὶ σχόλαζε τῇ εὐχῇ, τῇ εὐποιῇ δαψιλῶς κεχηρμένος, καὶ μετὰ ὁσίων ἀνδρῶν διάγων, μὴκέτι πρὸς ἀδηφαγίαν σεαυτὸν ἐκδῶς· μὴ ῥεμβέσθω ὁ ὄφθαλμός σου ἄκαιρα· μὴ λογιζέτω ἡ καρδία σου κενὰ καὶ μάταια· κέκτησο τὴν ταπείνωσιν· αὕξανον πρὸς τὴν ἀγάπην· "τῷ τύπτοντί σε εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, πάρεχε αὐτῷ καὶ τὴν ἑτέραν"· ἀγγαρευόμενος προστίθει· "μὴ ἀποδιδούς κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας"· μὴκέτι ὄρκος διὰ τοῦ στόματός σου διερχέσθω, ἀλλὰ βόα μετὰ τοῦ Παύλου· "Ἐσταύρωμαι τῷ κόσμῳ καὶ ὁ κόσμος ἐμοί". Ἐχε τοίνυν ἀσφαλεῖς τὰς παραδόσεις τῶν ἁγίων 72 ἀποστόλων καὶ τῶν πατέρων, ταῖς ἀναγνώσεσι τῶν θείων γραφῶν σχόλαζε· ἀσφαλῆ καὶ ἐδραῖα καὶ ἀμετακίνητα τὰ θεῖα λόγια φύλασσε ἐν τῇ καρδίᾳ σου.

Τότε οὖν πεπεισμένος ἔσο ὅτε καὶ τὴν συγχώρησιν τῶν πταισμάτων εἴληφας. Ἐπεὶ οὖν μέχρι τοῦ νῦν ἠγνόησας τὸν δεσπότην, καὶ τὰς ἐναντίας δυνάμεις ἐφαιδρυνας τῇ ἀπωλείᾳ σου, σπούδασον κἂν ἀπὸ τοῦ νῦν μακροθυμήσαντα ἐπὶ σοὶ

τὸν δεσπότην τὸν γνώριμόν σε γενέσθαι πρὸς αὐτὸν διὰ μετανοίας, καὶ τοὺς μηδέποτε χαροποιηθέντας ἀγγέλους ἐπὶ σοὶ νῦν διὰ τῆς πρὸς τὸν δεσπότην ἐπανόδου χαροποιήσον· εὐφροσύνην ποιήσον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἀσφάλισαι σεαυτόν, μηκέτι τοῖς αὐτοῖς εὐρισκόμενος· ἐπεὶ σὺ λογισθήσῃ καθάπερ "κύων ἐπιστρέφων ἐπὶ τὸν ἴδιον ἕμετον", ἵνα μὴ ἀκούσῃς καὶ σὺ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου βοῶντος· "Κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνόντας εἰς τὰ ὀπίσω ἐπανακάμψαι πάλιν ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς". Λαβὼν οὖν τὴν ἄφεσιν τῶν πταισμάτων καὶ τὴν λαμπρὰν ἐσθῆτα τῆς σωφροσύνης, καρπίζον τὰς τοῦ παραδείσου τρυφάς, θαυμάζων τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν, ὅτι ἐν ποίᾳ δυσωδίᾳ τῶν ἔργων καὶ ἀμαυρότητι ψυχῆς εἰσῆλθες ἐνταῦθα, καὶ πῶς εὐώδης καὶ λαμπρὸς κατέστης διὰ τῆς μετανοίας καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν λαβὼν ἐξέρχη. Διὸ παρακαλῶ καὶ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ μὴ ρυπῶσαι τὴν στολὴν τὴν νυμφικὴν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον διὰ τῆς μετανοίας λαμπρῦναι αὐτήν. Εἰς δὲ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν. Τί γὰρ φησιν ὁ δίκαιος Συμεὼν πρὸς τὴν ἄχραντον παρθένον; "Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία". Τίνα ἄρα λέγει εἶναι τὴν ῥομφαίαν ἢ πάντως τὰς προσβολὰς τοῦ ἐχθροῦ; Καὶ ποῦ, φησίν, ἢ παρθένος ἐδέξατο ῥομφαίαν; ὅτε ἐπὶ τοῦ σταυροῦ παρειστήκει. Καὶ πῶς ἄρα ταύτην ἐδέξατο; πῶς; ἐγὼ λέγω· ἐννοήσασα τοιγαροῦν ἡ 74 μακαρία παρθένος τὸ ἑαυτῆς ἄφθαρτον κύημα καὶ τῶν σημείων αὐτοῦ τὰς ἰάσεις, καὶ τῆς διδασκαλίας τὰ ἀπόρρητα μυστήρια, ἔγνω αὐτὸν ἀληθῶς εἶναι Θεόν· ἰδούσα δὲ αὐτὸν ὕστερον κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ, τότε ἐδέξατο τὴν ῥομφαίαν ἐν τῇ ψυχῇ, καθὼς φησιν ὁ Συμεὼν· "Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία". Οὐκ εἶπεν "ἐμμείνῃ" ἀλλὰ "διελεύσεται". Ἐπεὶ οὖν μετὰ μικρὸν ὕστερον εἶδε τὸ καταπέτασμα σχιζόμενον, τὰς πέτρας ῥηγνυμένας, τοὺς νεκροὺς ἐγειρομένους, ἀποβαλοῦσα εὐθέως τὸ βέλος ἔγνω τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον. Ἴδε οὖν διήλθε, καὶ οὐ διέμεινε. Προσδραμόντες οὖν ἅπαντες πρὸς τὴν ἀγίαν παρθένον καὶ θεοτόκον, τὸ κέρδος ληψώμεθα· ὅσοι παρθένοι νῦν τῇ μητρὶ τοῦ Κυρίου σχολάσατε. Αὕτη γὰρ ὑμῶν ἐστὶ τοῦ καλοῦ τούτου καὶ ἀφθάρτου κτήματος πρόξενος. Μέγα γὰρ ὄντως τῆς παρθένου τὸ θαῦμα· τί γὰρ μείζον τῶν ὄντων εὐρεθήσεται ποτε; τῆς γὰρ γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ πλατυτέρα αὕτη μόνῃ ἐφάνη· τίς γὰρ ταύτης ἀγιωτέρα γέγονεν; οὐ προπατόρες, οὐ προφηταί, οὐκ ἀπόστολοι, οὐ μάρτυρες, οὐ πατριάρχαι, οὐ πατέρες, οὐκ ἄγγελοι, οὐ θρόνοι, οὐ κυριότητες, οὐ τὰ Σεραφίμ, οὐ τὰ Χερουβίμ, οὐκ ἄλλο τι τῶν τε ὀρατῶν καὶ ἀοράτων ἐν ποιήμασιν οὐ μείζον ταύτης εὐρίσκεται. Δούλη τυγχάνει καὶ θεοτόκος, παρθένος ἐστὶ καὶ μήτηρ. Καὶ μηδεὶς ἀμφιβάλλη λέγων· πῶς δούλη καὶ θεοτόκος; ἢ πῶς παρθένος καὶ μήτηρ; πίστει δέξαι, ἄνθρωπε, καὶ μὴ ἀμφίβαλλε τοῖς λογιζομένοις, μὴ ἀμφίβαλλε τοῖς παρὰ τῶν πατέρων δεδοκιμασμένοις, ἀλλὰ φοβοῦ, καὶ ἀνεξετάστως πίστευσον. Μᾶλλον μὲν οὖν πίστευε, καὶ μὴ πολυπραγμόνει. Εἰ μὲν ὡς σὺ νοήσεις πιστεύσεις, βλέπε τῷ κινδύνῳ σου. Εἰ δὲ τῇ κηρύγματι τοῦ λόγου πιστεύσεις, οὐκέτι σὺ ἀπολογῆ, ἀλλ' ὁ προεστώς. Πίστευσον τοίνυν τὰ παρ' ἡμῶν περὶ τῆς παρθένου λεγόμενα, καὶ μὴ ἀμφίβαλλε ὁμολογεῖν αὐτήν καὶ δούλην καὶ θεοτόκον καὶ παρθένον καὶ μητέρα· δούλη γὰρ ἐστίν, ὡς κτίσμα τοῦ ἐξ αὐτῆς γεννηθέντος· θεοτόκος δὲ τυγχάνει καθότι θεὸν ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντα τέτοκε· παρθένος δέ, ὅτι κοίτην σπέρματος ἐξ ἀνδρὸς οὐκ ἔγνω· μήτηρ, καθότι 76 ἐγέννησε καὶ μήτηρ ἐγένετο τοῦ προανάρχως ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντος. Αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ μήτηρ τοῦ δεσπότη τοῦ ἀγγέλων καὶ τῶν ἀνθρώπων· ἐκ ταύτης ἐσαρκώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ σαρκὶ σταυρωθῆναι καταδεξάμενος. Καὶ θέλεις εἰδέναί ὅσον ἢ παρθένος, τῶν οὐρανίων δυνάμεων κρείττων ἐστί; πρόσεχε· ἐκεῖνα μὲν φόβῳ καὶ τρόμῳ περιπτάμενα τὴν ὄψιν κατακαλύπτει, αὕτη δὲ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος αὐτῷ προσφέρει καὶ δι' αὐτῆς τὴν

τῶν ἀμαρτημάτων ἄφεςιν λαμβάνομεν· αὕτη τοῦτον ἐγέννησεν ὃν οἱ ἄγγελοι ἐπὶ τοῦ τόκου ἐλθόντες μετὰ φόβου ἐδοξολόγουν, λέγοντες "Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία". Χαῖρε τοίνυν ἡ μήτηρ καὶ οὐρανός· ἡ κόρη καὶ νεφέλη· ἡ παρθένος καὶ θρόνος· τὸ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας καύχημα καὶ στερέωμα· ἐκτενῆ τὴν ὑπὲρ ἡμῶν δέησιν ποιήσον ὅπως λάβωμεν διὰ σοῦ ἔλεος ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, καὶ τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν ἐπιτύχωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἅμα τῷ ἀγίῳ πνεύματι δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.